

SLOVENSKI

vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Roke podali smo si, ki živimo na zemeljski obli, ki skupno trpimo pod jarmom nasilja; — ne bomo ugnani v borbi za pravdo, dokler nam ob strani stojijo milijoni, ki ramo ob rami s kladivom in srpom borijo se z nami!

L. IV.

Celovec, v soboto 5. III. 1949

Štev. 18 (203)

8. marec - praznik žena

Leto za letom proslavljamo 8. marca mednarodni dan žena, dan prebujenja, rasti in enotnosti demokratičnega ženskega gibanja po vsem svetu. Osmi marec, praznik žene, je zaradi tega dan, ko žene, borke za pravičen in trajen mir, za demokracijo, svobodo in lepšo in srečnejšo bodočnost sebi in svojim otrokom, polagajo račun svojega dela, svojih uspehov in si začrtajo nove smernice, postavijo nove naloge za bodoče delo.

V današnjem času, ko sta se v svetu jasno izkristalizirala dva tabora, tabor miru in demokracije na eni strani in tabor imperialistov in laždemokracije na drugi strani se tudi pred demokratično žensko gibanje postavljajo odgovarjajoče naloge, ki tudi prazniku žena dajejo odgovarjajočo vsebino.

8. marec praznujejo enakopravne žene Sovjetske zveze, nove Jugoslavije in držav ljudskih demokracij v znamenju udejstvovanja žene na vseh področjih javnega življenja. Žene naše matične domovine Jugoslavije praznujejo 8. marec v zavesti doseženih ogromnih uspehov v obnovi in izgradnji svoje domovine, v zavesti delovanja, ki ga doprinašajo za izpolnitev vel. petletnega plana, za izgradnjo socialistične družbene ureditve. Žene Jugoslavije, ki se kot enakopravni faktor vključujejo v proizvodnjo, pomagajo pri izgradnji novih tovarn, soustvarjajo nove elektrarne, železnice, ceste in sodelujejo v celotnem javnem in političnem življenju, se danes v še večji meri zavedajo velikih pridobitev narodnoosvobodilne borbe. Še bolj kot kdaj prej se zavedajo, da je bila narodnoosvobodilna borba tista, ki je odvrгла jarem ženske neenakopravnosti, odvrгла zastarelo, privzgojeno kapitalistično miselnost o ženski nemoči in nesposobnosti, da bi sodelovala v celokupnem javnem življenju. Zato daje svobodna žena v FLRJ danes svoji domovini tolikšno pomoč v izgradnji nove, lepše bodočnosti, zato se s tako odločnostjo bori proti vsem, ki bi hoteli povrniti staro, ki netižo novo vojno, ki se borijo proti mednarodnemu sporazumevanju in sodelovanju.

Žene v kapitalističnih državah praznujejo 8. marec v znamenju krepitve revolucionarnih sil, v znamenju pojačane borbe proti izkoriščevalcem in sovražnikom delovnega ljudstva. V kolonialnih in polkolonialnih deželah pa se letošnji 8. marec praznuje v ogroženi borbi proti imperialističnemu zatiranju. Žene Kitajske, Grčije, Španije in drugih dežel se vključujejo v narodnoosvobodilna gibanja svojih domovin, ki iz dneva v dan majo strežbe imperialističnemu gospodarstvu in teh državah in delovnemu ljudstvu prinašajo svobodo. Doprinos žena v tej borbi je znak njihove politične zrelosti, je dokaz, da se zavedajo, da s svojo borbo krepijo tabor napredka in miru in svojim otrokom ustvarjajo lepšo in srečnejšo bodočnost.

Tudi žene Slovenske Koroške proslavljamo 8. marec v jeku težke borbe za dosego naših zakonitih zahtev. Letošnji osmi marec proslavljamo v času, ko v Londonu namestniki zunanjih ministrov razpravljajo o avstrijski mirovni pogodbi, ko odločajo o usodi koroških Slovencev. V tej borbi, ki jo vodimo za pravično rešitev koroškega vprašanja, za konec pomenčevanja, zatiranja in preganjanja, za svobodni razvoj in enakopravnost, nismo sami. Naše zahteve so zahteve naše domovine in te zahteve podpira Sovjetska zveza, podpira jih ves demokratični svet, kajti samo s prijaviteljstvom Slovenske Koroške ali na temelju novih principelnih jugoslovanskih predlogov je mogoče rešiti vprašanje Slovenske Koroške, je mogoče popraviti veliko krivico, ki so nam jo prizadejali, je mogoče preprečiti nadaljevanje sedanjega režima pomenčevanja in za-

Laži so njihovi argumenti

Tiskovna konferenca koroških Slovencev na Dunaju

Dunaj, 3. marca 1949. — Ker zastopniki koroških Slovencev niso imeli možnosti, da pred zastopniki zunanjih ministrov v Londonu izpovejo svoje zahteve in odgovorijo na lažnive trditve avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja, je bila danes ob 16. uri na Dunaju tiskovna konferenca, ki jo je sklical glavni urednik Slovenskega vestnika tov. Franjo Ogris.

Na konferenco so bili vabljeni novinarji inozemskega in avstrijskega tiska, ki so se povabili odzvali v velikem številu. Za konferenco so se zelo zanimali, kar je prišlo do izraza tudi v tem, da so k izvajanjem referenta stavili številna dodatna vprašanja.

Sekretar Pokrajinskega odbora OF za Slovensko Koroško tov. Andrej Haderlao, ki je v svojem referatu informiral novinarje o resničnem položaju koroških Slovencev, je dejal:

Odkar so v Londonu spet pričeli razpravljati o mirovni pogodbi za Avstrijo, je vprašanje Slovenske Koroške znova v ospredju javnega interesa.

Glede na dejstvo, da je bila avstrijska vlada, ki je s svojo noto z dne 6. decembra preteklega leta zaprosila štiri velesile, da spet pričnejo s pogajanjmi, bi bilo pričakovati, da bo tudi pripravljena, da doprinese svoj del k sporazumu, pravičeni in demokratični rešitvi še odprtih vprašanj avstrijske mirovne pogodbe. Čim pa so posebni pooblaščenici štirih zunanjih ministrov po pregledu še odprtih problemov prišli do konkretnega obravnavanja vprašanja meje, se je kaj kmalu pokazalo, da avstrijska vlada slej ko prej vztraja na

stališču, ki ga nikakor ne moremo gledati kot miroljubni doprinos k rešitvi tega za bodočo usodo koroških Slovencev življenjsko važnega problema.

Medtem ko je jugoslovanski zastopnik dr. Bebler po natančnem objektivnem oris sedanjih neznosnih političnih, kulturnih in gospodarskih razmer na Slovenskem Koroškem s svojim znanim kompromisnim predlogom, ki upošteva najosnovnejše zahteve koroških Slovencev po nacionalni svobodi in enakopravnosti, jasno izrazil željo in dobro voljo Jugoslavije, da je v svojem prizadevanju za dobre sosedne odnose in za udržitveni svetovnega mira pripravljena, da prevzame nase težke žrtve, smo v izvajanih avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja pogrešali vsako resnično pripravljenost za sporazum in vsak smisel za pravičnost. Na osnovi izkušnji, ki so si jih koroški Slovenci pridobili za časa obstoja prve avstrijske republike in v štirih letih po zlomu nacifašizma, moremo označiti izvajanja dr. Gruberja samo kot to, kar so v resnici: zavijanje dejstev, ki jih ni mogoče spravit v sklad z resnico in stvarnostjo in ki imajo za cilj, da pred svetovno javnostjo zakrijejo desetletja tračaločo germanizatorično politiko in maskirajo nadaljnje germanizatorične tendence.

Čeprav izvajanja dr. Gruberja niso vsebovala nobenih novih vidikov in so bila več ali manj na liniji znanih obrablenih starih fraz, katerih se z avstrijske strani vsled pomanjkanja prepričljivih in novih argumentov vedno spet poslužujejo, bi na nekatere njegove trditve kljub temu odgovorili.

Slovenska Koroška ni le pojem temveč dejstvo

Dr. Gruber je zanikal obstoj strnjeno naseljenega slovenskega ozemlja in operiral s številskimi ljudskimi štetji, ki nikakor ne morejo vzdrževati objektivne kritike. Kdor prakso pri uradnih ljudskih štetjih le nekoliko pozna, ve, da je na rezultate teh štetij vplival politični in gospodarski pritisk, ki so ga izvajali, in druge mahinacije. Kakor je znano, so koroški Slovenci 1934. leta vložili pritožbo pri Zvezi narodov v Ženevi prav proti onemu ljudskemu štetju, na katerega se je skliceval dr. Gruber. V procesu proti znanimu nacističnemu in vojnemu zločincu Maier-Kaibitschu, ki je fungiral kot strokovnjak in tradicionalni ljudsko-politični svetovalec vseh koroških deželih vlad pred nacističnim režimom in ki sta ga potem Himmler in koroški gaulajtar poverila z vodstvom ukrepov za iztrebljenje koroških Slovencev, je bilo ugotovljeno, da je bilo za deloma izvedeno nasilno izselitev predvidenih skupno 50.000 koroških Slovencev, torej število, ki je še enkrat tako visoko kot je bilo število, ki je bilo ugotovljeno osem let prej pri urad-

nem ljudskem štetju in s katerim se danes dr. Gruber še upa operirati. Celo britanskaasedbena sila, ki jo dr. Gruber kliče kot glavno pričlo za svoja izvajanja in ki se je doslej napram koroškim Slovincem izkazala vse prej kot nepristranska, je v tedniku, ki ga izdaja britanska obveščevalna služba v slovenskem jeziku,

1920 ni šlo za Avstrijo marveč za Veliko Nemčijo

K priljubljenim argumentom dr. Gruberja proti pravični rešitvi koroškega mejnega in narodnostnega vprašanja spada tudi stereotipno sklicevanje na tako imenovani plebiscit leta 1920, ki baje velja za večne čase. Ne glede na to, da po desetletja trajajočem načrtnem raznarodovanju plebiscit nikoli ne more predstavljati demokratične rešitve, ker more v svojem rezultatu v najboljšem primeru prikazovati že doseženo stopnjo raznarodovanja, je treba poudariti, da je bila ob plebiscitu leta 1920 v precejšnjem delu

navedla število Slovencev dvakrat in trikrat tako visoko kot Gruber v Londonu.

Da etnična meja v nasprotju s trditvami dr. Gruberja nedvomno obstoja in da označbo Slovenska Koroška utemeljuje dejstvo, da obstoja strnjeno naseljeno slovensko ozemlje, dokazujejo med drugim tudi nacistični nasilni ukrepi proti koroškemu Slovincem, ki so obsegali prav to področje. V nekem aktu nacističnega Gaugrenzlandamta štev. 3 G-WA z dne 15. aprila 1941 je bilo to področje na zapadu in severu takole obmejeno: Mödrin'a ves, Šmohor, Dobrač, Beljak, Osojske Ture, Celovec, Škofji dvor, Puštrica in Labud.

Ta črta, ki so jo potegnili najhujši sovražniki koroških Slovencev, se dejansko skoraj popolnoma vjema s črto, ki loči strnjeno naseljeno slovensko od strnjeno naseljenega avstrijskega ozemlja na Koroškem. Na tem ozemlju so nacisti nabijali na hiše in vrata lepake in napisali: »Kärntner sprich deutsch!«, na tem ozemlju so izvedli nasilno izselitev, tukaj so s silo zatrli slovenske organizacije, iz tega ozemlja so pregnali slovenske duhovnike, na tem ozemlju so se koroški Slovenci kot partizani borili pod vrhovnim poveljstvom maršala Tita proti nemškemu fašizmu in so za svobodo in enakopravnost slovenskega ljudstva žrtvovali svoja življenja. To so dejstva, ki jih ne more spravit s sveta niti avstrijski zunanji minister, niti neka vladna izjava, najmanj pa namestnik deželnega glavarja Koroške s tem, da enostavno negira obstoj strnjene slovenskega ozemlja. Le malo je znano, da je britanska obveščevalna služba svoječasno izdala album s primeroma predgovorom in prvotnim naslovom »Slovenska Koroška v sliki«, ki pa je prišel v javno prodajo šele, ko so izšli izvodi in ko je črta predgovor in spremenila naslov v »Album Koroške«. Celo v najnovejši avstrijski literaturi, ki vsaj nekoliko objektivno obravnava nacionalne probleme Koroške, n. pr. v časniku »Weg und Ziel«, je govora o strnjeno naseljenem slovenskem ozemlju na Koroškem. To je le nekaj primerov, ki postavljajo nasprotne trditve dr. Gruberja v pravo luč.

Slovenske Koroške, predvsem južno in deloma tudi severno od Drave, oddana nedvoumna večina glasov za Jugoslavijo, da pa to ozemlje kljub temu ni bilo združeno z Jugoslavijo. To je nedvoumen dokaz, da je sedanja meja med Avstrijo in Jugoslavijo na vsak način krivična in nasprotuje jasno izraženi volji prebivalstva vsaj tega področja Slovenske Koroške. Iz literature, ki je na razpolago, je tudi nedvoumno razvidno, da 1920. leta končno sploh ni šlo za odločitev med Jugoslavijo in samostojno Avstrijo, temveč da je služil plebiscit izrecno imperialističnim velenimskimi ciljem. O tem so izpno in nedvoumno spregovorili najvidnejši organizatorji tega plebiscita Maier-Kaibitsch, dr. Hans Stejnacher, dr. Martin Wutte in drugi.

Maier-Kaibitsch je dne 10. julija 1942 v nekem predavanju o rezultatu plebiscita izjavil: »To je bila prva velika nemška zmaga. Ta boj je bilo nemški boj in mi smo vedeli, da smo morali nastopiti za nemški narod in za rajh.«

Dr. Hans Stejnacher pa piše v svoji knjigi »Sieg in deutscher Nacht«: »Vedelo mi je bila neizpodbitna samoumevnost, da plebiscitne borbe ne vodim za priključitev k Avstriji, temveč za velenemško bodočnost sedanjega režima pomenčevanja in za-

(Nadaljevanje na 2. strani)

tiranja slovenskega naroda na Koroškem. Zato še vnaprej ne bomo popustili v zahtevah, da se koroškim Slovincem omogoči svobodni razvoj. Z druge strani pa bomo še vnaprej dokazovali našo trdno povezanost z demokratičnim gibanjem žena vsega sveta, še vnaprej se bomo skupno z ostalimi in nam sosednimi in naprednimi ženskimi gibanji vztrajno boricili za osnovne demokratične pravice.

Zato bo letošnji 8. marec borbeni manifestacija slovenskih žena za pravično rešitev vprašanja Slovenske Koroške. Najpravičnejša rešitev pa je priključitev k Titovi Jugoslaviji. Pravico do teh zahtev

smo si slovenske žene priborile že v preteklosti, posebno pa še v narodnoosvobodilni borbi slovenskega ljudstva na Koroškem, v okviru Osvobodilne fronte. Z druge strani pa bo letošnji 8. marec borbeni manifestacija za čim tesnejšo povezavo z naprednimi ženami vsega sveta, za čim tesnejšo povezavo z ženami avstrijskega delovnega ljudstva, ki se prav tako kot mi bori za demokratične pravice in socialno svobodo. Skupna borba vseh demokratičnih ženskih gibanj pa bo onemogočila tudi one, ki netižo novo vojno, ki ne želijo miru in skušajo ustvarjati nerazumevanje med narodi.

Dr. Bebler ovrgel lažnjive trditve dr. Gruberja

London, 1. marca (Tanjug). Na torkovi seji namestnikov zunanjih ministrov, ki ji je posredoval francoski delegat Bertie-lot, je pomočnik zunanjega ministra dr. Aleš Bebler odgovoril na včerajšnje navedbe avstrijskega zunanjega ministra dr. Gruberja in dejal:

»Gospod predsednik! Na koncu svojega včerajšnjega govora je dr. Gruber izjavil, da želi njegova vlada skleniti pogodbo in pomiriti duhove v Evropi in prirediti novo dobo prijateljskega sodelovanja med Jugoslavijo in Avstrijo.

Ugotoviti pa moram, da nas stališče avstrijske vlade, takšno, kakor izvira iz govora gospoda Gruberja glede vprašanj, ki jih tukaj obravnavamo, ni prepričalo, da ta vlada v resnici želi pomirjenje duhov in prijateljsko sodelovanje z Jugoslavijo. V navedbah gospoda Gruberja boste zaman iskali dokaze o duhu pomiritve v glavnih vprašanjih, ki nas ločijo, a glavno vprašanje je vprašanje meja. Kako bi bilo trajno prijateljsko sodelovanje mogoče med dvema državama, katerih skupna meja je kričeha krivica, ki globoko žali občutke zatiranega ljudstva? Kako naj bi pomirili duhove, ako neki narod vsak dan poslušaj obupne krike svojih bratov po krvi in jeziku z druge strani državne meje, kjer sosedni narod po svojih voditeljih pritegnjen v politiko zatiranja neke pomembne manjšine, zaslužne proti svoji volji in žrtve zgodovinske krivice.

Gospod Gruber seveda ne opravičuje krivic in zatiranja. On jih zanika. Da bi ovrgel slovenski značaj južne Koroške, se sklicuje na popis prebivalstva iz leta 1934, ki pa je tako grda potvorba da so ga celo nacisti demantirali. Nacisti so namreč leta 1939 na novo popisali prebivalstvo in zabeležili 20.000 Slovencev več kakor pri popisu prebivalstva leta 1934. Koliko velja popis prebivalstva iz leta 1934, se je ponovno pokazalo po sedanji vojni, ko je izdala pokrajinska vlada zakon o dvojezičnih šolah. Za veliko število vasi, v katerih ni bil leta 1934 zabeležen niti eden slovenski prebivalec (n. pr. Pokrče, Temnica, Mali Št. Vid, Spodnja ves), vasi v katerih je popis prebivalstva iz leta 1934 zabeležil enega samega slovenskega prebivalca (n. pr. Sv. Martin na Dholci, Vetrinje, Podkarnos, Marieta). Za občino Trnava ves, kjer je popis odkril samo 7 Slovencev. Ta dekret iz leta 1945 je določil, da se odneta celo dve dvojezični šoli.

Sicer pa gospod Gruber sam demantira avtentičnost rezultatov tega popisa s tem, da navaja njegove rezultate za okrožje Velikovec ter jih vzporedja z rezultati plebiscita v istem okrožju.

Iz teh številkih izhaja, da se 70% odstotkov prebivalstva poslužuje nemškega jezika in da je samo 61,2 odstotkov glasovalo za Avstrijo.

Torej so ob plebiscitu za priključitev k Jugoslaviji glasovali ne samo vsi Slovenci temveč še okrog 15 odstotkov prebivalstva, ki govori nemško. Mimogrede rečeno gospod Gruber je vzel kot primer okrožje, ki se mu je zdelo najugodnejše, ne da bi pri tem omenil popis prebivalstva iz leta 1910 (ki prav tako ni natančen) pokazal, da je 7.867 ljudi, ki govorijo nemško nasproti 25.614, ki govorijo slovensko.

Gospod Gruber trdi, da se je Avstrija prav do leta 1939 strogo držala določb svoje ustave in senžermenske pogodbe in da ne verjame, da bi v Evropi bila še kakšna manjšina, ki bi uživala tako široke svobode kot slovenska manjšina v Avstriji. Kaj naj bi rekli ob tej trditvi, katere vsaka beseda nasprotno resnici?

Senžermenska pogodba je določila pravico manjšin, da ustanavljajo svoje lastne šole, a slovenske šole so bile na Koroškem zaprte tako po plebiscitu in njihovo premoženje je bilo zaplenjeno. Res je, da pod nacisti, toda ali niso v sedanji Avstriji, ni še dolgo od tega, oblasti potrdile to zaplenbo?

Razen tega je šel gospod Gruber molče mimo konkretnih obtožb proti režimu v južni Koroški. Molče je šel mimo naših ugotovitev, da Slovence nima nobenega političnega predstavništva, nobene slovenske šole, da je prepovedano uporabljati slovenski jezik v občevanju z oblastmi, da obstoje različne ukrepi nasproti Slovincem itd. Ta molk si ne moremo razlagati drugače kot priznanje. Kako naj tedaj »verjamemo«, da ni v Evropi manjšin, katerim se bi bilo ravna? Ali je gospod Gruber pomislil na to, da sedi za to

mizo predstavnik Sovjetske zveze, države, katere ustava določa, a praksa ureničuje avtonomijo vseh narodnosti in narodnih manjšin v obliki republik, avtonomnih republik, avtonomnih teritorijev in celo avtonomnih okrajev? Ali je gospodu Gruberju znano, da imajo v Jugoslaviji vsi narodi svoje lastne republike, da uživajo vse narodne manjšine najširše pravice, da imajo svoje šole, svoja politična predstavništva, vse to v zvezni skupščini, v kateri sede poleg Jugoslovancev Madžari, Italijani in Albanci in da ima albanska manjšina svoje avtonomno ozemlje s skupščino in izvršnim odborom.

Gospod Gruber je govoril o značaju avstrijskega premoženja v Jugoslaviji, ki obsega baje več deset milijonov dolarjev. Toda avstrijska vlada je pri naših oblasteh prijavila za registracijo avstrijski delež v kapitalnih jugoslovanskih podjetjih (rudarskih, industrijskih in trgovskih) 200 milijonov dinarjev t. j. okrog 4 milijone dolarjev. Še več. Naša finančna oblastva so že pri prvem pregledovanju teh števil ugotovila, da je avstrijska vlada prijavila na primer pet milijonov Reichsmark kot nominalni kapital družbe »Energetische Bergung Südtirol«, ki ni bil nikdar plačan; da je prijavila nominalni kapital za vrsto podjetij, ki smo jih našli na koncu vojne porušena, pa celo podjetja, katerih konstrukcije so okupacijske

čete odpeljale med vojno in niso sedaj nikjer drugje kot ravno v Avstriji.

Po besedah gospoda Gruberja sta v najnovejši zgodovini Avstrije samo dva važna dogodka: Hitlerjev vpad in okupacija po zaveznikih. Med dvema dogodoma se sploh ni nič pomembnega pripetilo. Avstrijci so sodelovali, kakor bi izgledalo, kot neprizadeti opazovalci računa v veliki vojni. Iz tega naj bi izhajalo, da jim ne more nihče predočiti računa, da njihove meje ne morejo biti sporne, da nikomur ne dolgujejo reparacij itd.

Udeležba Avstrije v vojni, ugotovljena v moskovski deklaraciji, pustošenje in prelivanje krvi v Jugoslaviji, ki so jih zakrivil Avstrijci, bi bili po tej ugotovitvi bajka, a okupacija po zaveznikih in trud, da bi se sklenila posebna pogodba glede Avstrije, bi bili nesmisel. Toda početje gospoda Gruberja, da bi zavrnil naše trditve, ni samo po sebi tako, da bi koga skrbelo, niti ni preveč presenetljivo. To, kar povzroča skrb, je duh, ki izvira iz tega ravnanja, in to je, da ni niti sledu obžalovanja zaradi trpljenja, ki so ga avstrijske čete povzročile sosednim slovenskim narodom, niti želje, da se ustvari podlaga za dober in trajen sporazum z njimi na podlagi pravične rešitve vprašanja meje, opravičevanja zaradi zatiranja narodne manjšine in groženj, izrečenih proti njim po lokalnih predstavnikih njegove vlade.

To, kar nam povzroča skrb in kar je

Laži so njihovi argumenti

(Nadaljevanje s 1. strani)

nost. Glasovi za Avstrijo naj bi varovali pričakovanje za vrnitev v rajh. Ker pa zaradi zaveznikov, predvsem Francozov, ki so prežali na »vsenemške spletke«, nismo bili v stanju, da bi klicali »Nemčija«, »Avstrija« klicati nismo hoteli, je postal naš bojni klic »Koroška«. In v Koroški smo videli staro vojvodino rajha (stran 317).

V dr. Martin Wuttejevi knjigi »Kärntner Freiheitskampf« pa lahko beremo: »Koroški v letih 1918 — 1920 so... ohranili svojo tisočletno obmejno deželo nemško, dokler njene meje niso postale tudi

meje velenemškega rajha našega firerja Adolfa Hitlerja.»

Že iz teh malo primerov je jasno razvidno, da leta 1920 nikakor ni šlo za Avstrijo, temveč za velenemški rajh in da je bila parola »Kärnten frei und ungeteilt« samo krinka za velenemške in imperialistične cilje, zaradi česar je bila pozneje sprejeta tudi v besedni zaklad nacističnega režima in je služila kot opravičilo za protislovenske teroristične ukrepe. Današnji poborniki ta-iste velenemško-nacistične parole se torej razkrinkujejo kot zvesti nasledniki in duševni sorodniki svojih velenemško-imperialističnih prednikov.

Koroški Slovenci niso bili nikdar enakopravni

Kar se tiče trditve dr. Gruberja o baje vzorni manjšinski zaščiti v Avstriji, ki naj bi bila v avstrijski ustavi popolnoma zagamčena, in natančnega izvajanja določb ustave in senžermenske pogodbe, moramo ugotoviti, da so v izrazitem nasprotju z dejstvi. V prvi avstrijski republici koroški Slovenci nikdar niso bili dejansko enakopravni. Na Slovenskem Koroškem ni bilo niti slovenskih ljudskih šol, o slovenskih srednjih šolah, učiteljskih, kmetijskih in drugih strokovnih šolah pa sploh ni govora. Napisani na javnih poslopih in uradih so bili samo nemški. Prav tako uradni jezik v javni upravi, v varnostnih uradih, v občinski upravi in celo pri sodiščih. Isto velja za vodstvo javnih matric. Vlog v slovenskem jeziku niso reševali, temveč jih zavračali.

Ali hoče dr. Gruber vzorno manjšinsko zaščito videti v tem, da je moralo po letu 1920 52 slovenskih učiteljev, 30 slovenskih duhovnikov in zadnji slovenski uradnik zapustiti deželo, ker za nje kljub določbam v ustavi in v senžermenski po-

godbi ni bilo eksistenčnih pogojev. Zgodovinsko je dokazano, da manjšinske zaščite, ki je zasidrana v avstrijski ustavi, načelno nikdar niso držali in je tudi danes ne držijo. Na tem tudi zlagane izjave avstrijskega zunanjega ministra ničesar ne morejo spremeniti.

Dr. Gruber je zanikal, da bi bilo prebivalstvo Slovenske Koroške tlačeno in je trdil, da je Avstrijo vedno vodilo načelo »živeti in živeti pustiti«. Neko poročilo deželne šolskega sveta za Koroško na ministrstvo za pouk na Dunaju februarja 1947, ki nikakor ni bilo namenjeno za javnost, govori nedvomno drugače. V njem se glasi: »Od leta 1890 so v jezikovno mešanem ozemlju vodili politiko nacionalne nespravljenosti. Žal so se učitelji pustili v to zelo pogosto zlorabljati. Že na učiteljskih so jih v nacionalnih buršovskih organizacijah vzgajali h takemu zadržanju in v nestrpnosti do Slovencev. Šolarji z jezikovno mešanega ozemlja so bili pod takim pritiskom, da so se bači slovenski jezik navesti kot svoj materinski jezik.»

Izvajanja dr. Beblerja o današnjem položaju na Slovenskem Koroškem odgovarjajo popolnoma resnici

O razvoju položaja na Slovenskem Koroškem po letu 1945 in o dosedanjih razmerah pod avstrijsko upravo je dr. Gruber premišljeno molčal. Niti ni skušal ovrediti resničnih izvajanj dr. Beblerja o ponovni brezpravnosti in zatiranju koroških Slovencev po vojni, temveč je hotel z njim opraviti s tem, da je naglasil, da niso v soglasju z dejstvi ter za to klical za glavne priče »mnoge desetisoče opazovalcev« iz vrst »avstrijske pristojne zasedbene sile«.

Zastopniki koroških Slovencev so na tem mestu že večkrat osvetlili dejanski politični, kulturni in gospodarski položaj na Slovenskem Koroškem. V kratkih potezah ponovljeno izgleda to takole:

Politična predstavništva koroških Slovencev osvobodilna fronta za Slovensko Koroško, ki je nastala leta 1942 v oboroženi

nov razvoj za naše stališče glede glavnega vprašanja, ki ga moramo tukaj rešiti, je vprašanje usode koroških Slovencev. Da bi bil jasnejši: Ako je bilo sploh treba ponovno prepričevati, tedaj smo zares ponovno prepričani iz izjav dr. Gruberja, da bi bila najboljša rešitev koroškega vprašanja, ako bi priključili celotno Slovensko Koroško k Jugoslaviji. To bi bila hkrati edina popolnoma pravična rešitev.

Na koncu se obrača na gospode namestnike, zlasti pa na gospoda Reberja, ki je nedavno postavil nekatera določena vprašanja, in bi rad še enkrat ugotovil, da smo napravili več, kar bi smeli uravničeno zahtevati od nas kot pomoč vladam štirih sil, da pridemo do sporazuma glede vprašanja, o katerem razpravljamo. Izrazili smo pripravljenost za kompromis, potrebno je samo enaka volja tih vlad, ki se upirajo vsakemu kompromisu. Takoj, ko se bo pokazala ta volja, bo lahko naš kriterij za razmejitve, za gospodarske oblike reparacij. Res je, da je prav vprašanje meje bistveno vprašanje. Bistveno je, da enkrat odločno priznamo, da je sedanja meja nepravilna in da jo je treba spremeniti.

Dokler ne bomo tega dosegli, so razgovori vsakakor nemogoči. Napravili smo veliko koncesijo. Besedo imamo zahodne sile, ki morajo povedati, ali so ali niso pripravljene opustiti svoje trdovratno stališče, ki je edina zapreka za sklenitev pogajanj z Avstrijo.

Ker dr. Gruber ni imel ničesar pripomniti k današnjim navedbam dr. Beblerja, je izjavil, da bo nanje odgovoril pismeno.

škimi pestmi« ter državnim pravdnikom. V upravnem, varnostnem in pravosodnem aparatu so brezštevni bivši nacisti in Hitlerjevi oficirji. Policija in žandarmerija terorizirata miroljubno antifašistično prebivalstvo. Več kot 300 neutemeljenih hišnih preiskav pri članih Osvobodilne fronte, obsodbe njenih vodilnih funkcionarjev na več kot 280 mesecev ječe in zapora ter visoke denarne kazni v preteklih 3 in pol letih, vse to govori posebno značilno. Do pred tremi dnevi obstoječa »zaporna cona« je služila zgolj za omejitev osebne svobode kretanja slovenskih antifašistov. Daleč preko mirodnebnega stanja pomnoženi policijski, žandarmerijski in carinski aparat na Slovenskem Koroškem spreminja predvsem ozemlje južno od Drave v edinstveno vojaško taborišče. Z novo ustanovljenimi žandarmerijskimi šolami ter ojačanimi policijskimi stražami je bilo stanje varnostnih organov v primeri z letom 1937 povečano za 300 odstotkov. Ob sedanji jugoslovanski meji je gostota carinarnic, v katerih se nahaja armada uniformiranih carinskih uradnikov. Njih število je za najmanj 600 odstotkov višje od leta 1937. V tem ozračju rogovilljo nacistični in neofašistični elementi, povezani v BHS-u, ki kljub svojem očitno neonacističnemu značaju uživa podporo avstrijskih in britanskih oblast, s svojimi oboroženimi »Wurffkomandami«, ki pogosto vpiro varnostnih oblasti napadajo slovenske antifašiste in njihove prireditve. Najnovejši takšen primer je napad na slovenskega antifašista Pavleta Zimo v Škofičah dne 28. februarja letos.

Na kulturnem področju so koroški Slovenci navezani na samonomoč. Obstoječe takoiimenovane dvojezične ljudske šole so slej ko prej središča germanizacije. Velik del učiteljev so bivši nacisti, deloma tudi fašistični DP-jevci. Slovenskih šol sploh ni. Zahteve po ureditvi slovenske srednje šole in učiteljskega dosledno odklanjajo.

Pri tem dejanskem položaju se morajo številke o udeležbi slovenskega prebivalstva na različnih prireditvah in manifestacijah za nacionalno in socialno osvobodjenje, navedene na I. kongresu Osvobodilne fronte dne 23. januarja t. l. v Celovcu, vse višje oceniti. Po tem so leta 1948 zajele izrazito politične prireditve Osvobodilne fronte več kot 39.000, one kulturne značaja več kot 63.000 in prireditve ostalih slovenskih organizacij skoraj 10 tisoč koroških Slovencev. V označenih pogojih stopnjevanega političnega, kulturnega in gospodarskega pritiska, pod katerim so koroški Slovenci še vedno prisiljeni živeti, pomeni aktivizacija blizu 120.000 ljudi v teku enega leta brez dvoma upoštevno vredno dejstvo, ki prikazuje nesmiselnost dr. Gruberjevega igrčka z številkami v Londonu.

8. MAREC

MEDNARODNI DAN ŽENA

Žene in matere!

Ob bližajočem se menarodnem dnevu Žena je izdala »Zveza demokratičnih žena Avstrije« proglas, ki ga tukaj prinašamo in v katerem med drugim zahteva, da je treba napraviti konec z vojnam in ustvariti temelje za trajen mir.

Pred štirimi leti — je nadalje rečeno v proglasu — smo se žene in matere oddahnile. Stojčč med razvalinami naših mest smo se oklenile svojih otrok, ki so nam ostali in se nadobudne ozrle v jasno nebo.

Nikoli več smrti iz zraka, nikoli več bomb nad nas in naše družine, nad naše domove, nad naše šole! Nikoli več!

Danes, samo štiri leta pozneje, to nebo spet zastrinjajo temni oblaki vojne propagande.

Žene in matere! Ali poznate bilanco preteklosti? Na eni strani je zapisano:

- 32 milijonov padlih vojakov,
- 20 milijonov mrtvih civilistov,
- 26 milijonov pomorjenih po koncentracijskih taboriščih in ječah,
- 30 milijonov pohabljenih.

Na drugi strani pa je zapisano:

53 milijard vojnih dobičkov za ameriške vojne fabrikante.

Vojni dobičkarji gojijo spet poželenje in njih milka, da bi se ponovilo to dobičkanosno podjetje.

Za nje je atomska bomba samo — blago.

Človeško življenje ničesar drugega kot blago.

Krvava vojna — dobičkanosna kupčija.

Me žene prisegamo svojemu ljudstvu:

Do tega ne sme več priti! Me bomo čuvale in branile naše in vseh otroke. Nikakor ne smejo krvaveti in umirati za tujo gospodo.

Uvrščamo se med narode, ki se trudijo za mir; me smo na strani sovjetskih narodov, ki hočejo ohraniti mir, ker vojne ne potrebujejo zaradi tega, ker v socialistični državi vojna ne prinaša nikomur dobičkov. Me žene podpiramo predloge Sovjetske zveze:

»Za splošno razorožitev in uničenje atomskega orožja.«

Zivljenje žena v novi Jugoslaviji

Ljudska revolucija je zmagala, delovne množice z delavskim razredom na čelu in pod vodstvom KPJ so prevzele oblast in ustvarjena je bila Federativna ljudska republika Jugoslavija, v kateri je odpravljeno vsakršno izkoriščanje človeka po človeku, v kateri gradijo socialistično družbo, to je: boljše življenje delovnih množic.

Popolna in resnična enakopravnost žene se more in se je mogla ustvariti samo tam, kjer je ta borba povezana z borbo vseh izkoriščenih ljudi, kjer se odpravljata vsakršno zatiranje, kjer prevzemajo delovne množice oblast v svoje roke.

Tako je tudi revolucionarna borba narodov Jugoslavije, ki jo je vodila KPJ in je bila usmerjena proti izkoriščanju, za boljše in pravičnejše življenje, proti zaslužnjanju, za svobodo in neodvisnost, vključevala borbo za svobodo in resnično enakopravnost žene.

V novi Jugoslaviji se vključujejo žene v politično življenje države in se okoriščajo s svojo enakopravnostjo kot orodjem za utrjevanje ljudske oblasti, da bi ohranili in razvijali pridobitve naše ljudske revolucije, ki nam je edino poročstvo lepše prihodnosti.

Tako se je 88 odstotkov žena udeležilo volitev v ustavnodavno skupščino, pri volitvah v skupščine ljudskih republik pa je volilo 98 odstotkov žena.

Ostanke neenakosti dosledno odpravlja naša Ustava, ki pravi: »Žene so enakopravne z moškimi na vseh področjih državnega, gospodarskega in družabno-političnega življenja.

Za enako delo imajo žene pravico do enakega plačila kakor moški in uživajo posebno zaščito v delovnem razmerju.

Država zlasti varuje korist matere in

Niso še zaceljene rane zadnje vojne. Vdove, matere, sirote vojnih žrtv živijo v največji bedi. Premnogo otrok prebiva pod razpadlo streho, vedno v strahu, da se ne bi zrušila nanje. Njih okolica so podrtine in revščina, zaman prožijo svoje shujšane ročice po dobrotah, ki se kopičijo v izložbah, toda samo za bogataše in v posmeh revežem.

In oni, ki v štirih letih niso bili zmogni odstraniti sledove zadnje vojne, ki delajo ameriške dobičke na naš račun, govorijo spet o možnosti nove vojne, ženejo strupeno gonjo proti sosednim narodom in za to sovražno propagando se skriva vojna pošast.

Me žene in matere zahtevamo, da se končno zacelijo rane preteklosti vojne.

Potrebujemo več in boljših stanovanj, da se zaščiti naši otroci pred jetiko.

Zahtevamo izdatne rente za vdove, matere in sirote vojnih žrtv.

Hočemo konec navijanja cen in veriženj! Potrebujemo zvišanje plač in mezd, da bomo v stanu naše otroke dostojno prehraniti.

Nočemo hujskanja narodov v službi ameriških vojnih fabrikantov, odklanjamo uvoz slabih konzerv in narodnega sovraštva.

Hočemo prijateljsko politiko z vsemi, posebno z našimi sosednimi narodi, hočemo dokazati, da želimo z njimi v miru živeti.

Svarimo vojne hujskače!

Ne bomo dopustile, da bi okužili s sovraštvom možgane in srca naše mladine in ljudstva in vzbujali pri drugih narodih nezaupanje v nas.

Ne bomo mirovale in počivale, dokler ne bo hujskanje na vojno proglašeno za zločin in prepovedano.

To je naša obljuba k našemu velikemu dnevu, dnevu žena in mater vsega sveta.

Naj živi mednarodni dan žena v marcu 1949!

Naj živi svetovna zveza demokratičnih žena, mednarodna borbena organizacija žena za mir!

otrok z ustanavljanjem porodnišnic, dečjih domov in zavetišč, ter s pravico mater na plačan dopust pred porodom in po porodu.« (24. čl. ustave.)

23. člen Ustave pravi: »Vsi državljani, ne glede na spol, narodnost, raso, veroizpoved, stopnjo izobrazbe in kraj bivanja, ki so dopolnili 18. leto, imajo pravico, da volijo in da so voljeni v vse organe državne oblasti.«

Tako je v zvezni skupščini 22 žena ljudskih poslancev, v republiških skupščinah pa je 46 žena ljudskih poslancev. Zlasti veliko je število žena, ki so člani okrajnih krajevnih ljudskih odborov. V krajevnih ljudskih odborih je danes 617 žena, v okrajnih in mestnih (rajonskih) odborih jih je 1881, v izvršnih odborih teh organov pa je 720 žena.

Postopno in bolj in bolj se vključujejo žene v vse panoge državnega, družabnega in gospodarskega življenja. Danes že imamo v Jugoslaviji žene ravnateljice podjetij, veliko je število ravnateljic gimnazij, upravnice zdravstvenih ustanov itd. Najdemo jih tudi v najvišjih znanstvenih ustanovah in sicer je na treh univerzah že 60 žena asistentov, 3 docenti in vseh učeljski profesorji. Danes je 46 žena sodnikov in 6012 sodnikov prisodnikov. Ženi Jugoslavije je omogočeno z vrsto strokovnih, srednjih in visokih šol, kamor ima svoboden pristop, doseči potrebno znanje, od osnovnega do najvišjega. Danes najdemo žensko mladino v vseh strokovnih šolah; postavimo: v industrijskih šolah je 59 odstotkov žena, v kmetijskih 16,1 odstotkov, v tehničnih srednjih šolah 14,9 odstotkov itd. Vedno večje število žena prihaja na visoke šole in univerze. Tako je bilo na primer 1947. leta na univerzah 13.840 žena, medtem ko je bilo 1939. leta vpisanih

vega 3987 žena. Naglasiti je treba, da so začele na naše univerze že prihajati prve žene delavke. V skupini 25 delavk, ki so se vpisale na razne fakultete, so tudi tri žene študentke visoke tehnične šole. Te so 1946. leta šle kot najboljše delavke v šolo za splošno izobrazbo, katero so uspešno dovršile, na to pa prestopile na univerzo, kjer bodo dosegle visoko strokovno izobrazbo.

Položaj žene delavke se je temeljito spremenil. Za enako delo je delavka enako plačana kakor moški, še bolj pomembno pa je, da so ji dane vse možnosti za strokovno izpopolnjevanje in da zavzema ista delovna mesta kakor moški, v kolikor to ne škoduje njenemu zdravju in materinstvu.

Število žena v raznih panogah industrije narašča od dne do dne. Tako je odstotek žena, zaposlenih v industriji, zrasel 1948. leta za 60,9 odstotkov nasproti

V Sovjetski zvezi uživajo žene iste pravice kot moški

V Sovjetski zvezi uživajo žene v vseh področjih državnega, javnega, ekonomskega in kulturnega življenja iste pravice kot moški. Sovjetska žena predstavlja veliko silo v socialistični industriji in prometu. Milijoni delavk zavedno delajo v podjetjih, na železnici, neutrudno izpopolnjujejo svojo spretnost in so mojstri vseh poklicev in strok. Desettisoči žena vodijo in nadzirajo delo v tovarnah in obratih. Številne žene zavzemajo mesta ravnateljic v tovarnah, nad 250 tisoč žensk-inženirjev in strokovnih delavk je zaposlenih samo v industriji.

Sovjetska žena ima važno vlogo v vseh panogah socialističnega poljedelstva. Kolhoznice in delavke na sovhojih nesebično delajo na poljih in kmetijah. Nad 350.000 naprednih žena vodi živinorejske kmetije. Tisoči žena zavzemajo mesta sekretarjev v kolhoznških odborih. 254.000 žena, ki so se naučile moderne kmetijske tehnike, načeljuje sedaj traktoristom in vozačem žetvenih kombajnov.

Sovjetske žene aktivno sodelujejo tudi pri razvoju znanosti v državi. Na deset-tisoče žena je zaposlenih pri znanstvenem delu v raziskovalnih institutih in laboratorijih. Doprinesle so važen delež k razvoju sovjetske znanosti. Mnoge izmed njih uživajo vseljidski sloves kot ugledni znanstveniki. Za odlično delo v znanosti, tehnologiji, umetnosti in književnosti je bilo 116 ženam podeljeno Stalinovo odlikovanje.

Sovjetske znanstvenice

»Ker pri nas žene in katedri naših univerz nimajo dostopa, najsi bodo njihove sposobnosti ali znanje še tako velike, pomeni, da tudi za gospo Kovaljevsko ni nobenega mesta v domovini« — to so bile besede, s katerimi je konec XIX. stoletja predsednik Akademije znanosti v carski Rusiji obvestil Sonjo Kovaljevsko, znano ženo znanstvenico, da ne more sodelovati na znanstvenem in pedagoškem področju Rusije.

Sonja Kovaljevsko je polna volje, energije in ljubezni do dela in znanosti zapustila svojo deželo, v kateri ni bilo zanj nobenega mesta; odpotovala je v inozemstvo.

To se je dogodilo 1863. leta, ko je bilo Sonji šele osemnajst let.

Težko je bilo v inozemstvu — v Heidelbergu med nemškimi profesorji, ki so jo začudeno gledali, ko je zahtevala od njih, da bi ji dovolili študirati na univerzi. Težka je bila pot borbe, ki jo je narekovala želja za znanostjo in delom.

Po silnih naporih in borbah ji je uspelo, da so jo sprejeli na univerzo, čeprav samo kot izredno slušateljico. Ko pa je pri svojih delih dosegla odlične uspehe in si pridobila spoštovanje vseh profesorjev, jo je univerza oprostila obveznih izpitov in javnega zagovora dizertacije ter ji dodelila doktorsko diplomu.

Sonja Kovaljevsko, velika znanstvenica na področju matematike, se je 1874. leta

letu 1939. Možnosti vključevanja žena v vse panoge industrije pa so še dosti večje. Od skupnega števila udarnikov je 33 odstotkov žena.

V bivši Jugoslaviji je ženo najpogosteje naganjala k delu siromaščina in potreba. Danes pa delajo žene za to, da bi si izboljšale gospodarski položaj in se gospodarsko osamosvojile, kakor tudi zato, da bi pomagale graditi socializem, ker vedo, da z graditvijo socializma delajo zase, za lepšo prihodnost svojih otrok. Zato store, kar morejo, nesebično se prizadevajo za izpolnitev vseh planov — osvaja nova delovna mesta, postajajo mojstri pri svojem delu. Žene se danes bore za boljšo in večjo proizvodnjo, za nove načine dela, proti malomarnemu odnosu do ljudskega premoženja in proti vsem škodljivcem.

Položaj žene kmetice. — Velika je razlika med življenjem današnje kmetice in kmetice v stari Jugoslaviji. Od davna došla brezpravna žena postala nova žena, ki ima pravico odločati ne le o lastnem življenju, marveč tudi o življenju družine, vasi, zadruga in svoje države.

Ona se mora danes boriti in se bori proti zaostalosti, uči se in se mora še bolj učiti, da bi izboljšala svoje gospodinjstvo, da bi pravilneje in boljše negovala svoje otroke, da bi bolje obdelovala zemljo.

(Iz »8. marec«)

Žene sovjetske države se plodonosno udeležujejo na kulturnem polju. 750.000 učiteljic se je posvetilo vzgoji. Na deset-tisoče žena zavzema mesta šolskih ravnateljic, nadzornikov prosvetnih odsekov in druga vodilna mesta v prosvetnih ustanovah. Okoli 100.000 žensk-zdravnikov je zaposlenih v zdravstvenih ustanovah.

Edino sovjetski sistem je mogel dvigniti ustvarjalno iniciativo milijonov žena, vzgojiti žene-stahanovke v industriji, prometu in poljedelstvu, žene-heroje Sovjetske zveze in heroje socialističnega dela, žene s Stalinovo nagrado in voditeljice vlade. V nobeni drugi deželi žena-mati ni deležna takega spoštovanja kot v Sovjetski zvezi. Sovjetska vlada posveča ženam-materam posebno pozornost. Nad 750.000 mater je bilo odlikovanih z redom materinske slave in z materinskimi medaljami. Častni naslov Mati-junakinja je bil podeljen 5850 sovjetskim ženam.

Država ustanavlja velike fondе v pomoč materam in otrokom. V preteklem letu so samo matere velikih družin in posamezne matere prejele od vlade dve milijardi rubljev podpore. Sovjetska žena častno izpolnjuje svojo plemenito in odgovorno dolžnost pri vzgoji bodoče generacije. Žene-matere kot sovjetske patriotke vzgajajo svoje otroke v duhu nesebične vdanosti domovini. Velika domovinska vojna je pokazala vsemu svetu, da so junško generacijo sovjetskega ljudstva vzgojile žene-matere.

vrnila v domovino; pa tudi tokrat ni bilo mesta, niti dela zanj, temveč se je začela pečati s književnim delom.

Potem pa so Sonjo poklicali v Stockholm, da bi na tamkajšnji univerzi predavala matematiko in se proslavila na tujem kot velika znanstvenica. V nekem svojem pismu, ko odgovarja na ponujeno mesto, pravi: »Rada bi predavala na univerzi samo zato, da bi na ta način odprla ženam pot na univerzo, ki se jim do danes dovoljuje samo v izjemnih primerih, kakor po neki posebni milosti.«

To se je dogajalo davno — v carski Rusiji.

Velika Oktobrska revolucija pa je skupno s carskimi samodržci vred odvrkla tudi takšna pojmovanja o ženi. Danes lahko rečemo, da je Sovjetska zveza edina dežela, v kateri so dani vsi pravni in materialni pogoji za široko sodelovanje žena v znanosti. Da je temu tako, nam povedo naslednji podatki: med ženami znanstvenicami jih je v Akademiji 57 doseglo stopnjo doktorja znanosti, 546 pa so kandidatne znanosti. Ena izmed teh žena so izbrali za stalno članico Akademije znanosti Sovjetske zveze, 9 pa za dopisne članice. Celokupno število žena-znanstvenic na Akademiji znaša 1793. Število znanstvenic vsako leto narašča. Posebno prijetno je poudariti, da se med znanstveniki nahaja veliko število pridelavcev narod.

Nadaljevanje na 4. strani

Nekaj zgodovinskih podatkov o 8. MARCU

Na drugi mednarodni konferenci socialističnih žena v Kodanju 1910. leta je bil na predlog Klare Zetkin ustanovljen mednarodni ženski dan z namenom mobilizacije širokih množic proti buržujski oblasti. Izpovedka je bila temeljna vsebina tega dne agitacija za žensko volilno pravico in vključevanje zaostalih plasti delavk in delovnih žena v splošno borbo proletariata za socializem.

Mednarodni ženski dan so prvič praznovali 1911. leta v Nemčiji, Avstriji, Danski in Švici. V Nemčiji so se ta dan udeležili tisoči delavk demonstracij proti buržoazni oblasti in so delavke stopale v delavske organizacije.

Leta 1912 so skušali nemški socialdemokrati zmanjšati pomen Mednarodnega ženskega dne, izločiti delavke iz splošne borbe delavskega razreda in usmeriti žene na pot ločene borbe za volilno pravico.

Počenši od 1913. leta praznujejo Mednarodni ženski dan 8. marca.

Proslava 8. marca 1914. leta je v nemčiji spremenila v protestno demonstracijo proti aretaciji Roze Luxemburg, ki je odkrito nastopala proti oboroževanju in imperialistični vojni, katero je pripravljala buržoazija.

1915. leta so praznovali 8. marec samo v nekaterih nevtralnih državah, v Nemčiji z geslom »vojna vojni« in v Švici. To leto so se v Bernu zbrale napredne žene iz večine vojskujočih se držav in so razpravljale o skupni borbi proti vojni.

V Rusiji so Mednarodni ženski dan 8. marec prvič praznovali 1913. leta. Bolševiki so 8. marca 1913. leta organizirali proslavo ilegalno s tem, da so svoje prireditve imenovali »znanstvene matineje o ženskih vprašanjih.« Na proslavi v Petrogradu se je zbralo okoli 3000 delavk, ki so nastopile proti izkoriščanju delavstva in carskemu samodržstvu. Ob pričetku 1913. leta je bolševiško glasilo »Pravda« uvedlo posebno stran z naslovom »Ženski dan in delavke«, 8. marca 1914. leta pa je izšla prva številka ženskega glasila »Delavka«.

1914. leta je bil mednarodni ženski dan obeležen z mitingi in demonstracijami ne le v Petrogradu in Moskvi, marveč tudi v Saratovu, Ivanovo-Voznezenskem in v Kijevu. Sleherno leto so v Rusiji praznovali 8. marec v znamenju revolucionarne borbe proti samodržstvu. Zlasti 1917. leta so bile demonstracije sila obsežne. To je bil eden izmed pomembnih dni v zgodovini februarске revolucije: »Na mednarodni dan delavske žene — 23. februarja (8. marca) — so šle na poziv Petrogradskega bolševiškega komiteja delavke na ulice demonstrirati proti lakoti, vojni, carizmu. Demonstracije delavk so podprli delavci s splošno stavkovno akcijo po vsem Petrogradu. Politična stavka je začela preraščati v splošno demonstracijo proti carskemu sistemu.« (Zgodovina VKP/b).

Po veliki oktobrski revoluciji praznujejo narodi Sovjetske zveze 8. marec, dan žena, kot splošni praznik delovnih ljudi v znamenju sprejemanja novih nalog, ki jih na področju vsestranskega dviganja žena ta dan postavlja prednje Bolševiška partija. Na ta dan svečano odpirajo nove usta-

nove, namenjene otrokom in materam v Svojetski zvezi, nagrajujejo in sprejemajo v Partijo najboljše delavke in kmetice — kolhoznice.

1936. leta je Centralni komitej VKP/b proglasil ženski mednarodni komunistični dan za ljudski praznik v Svojetski zvezi.

Prebužene po oktobrski revoluciji so pričele tudi delovne žene Vzhoda praznovati 8. marec v znamenju borbe proti kapitalističnem jarmu in ostankom fevdalnega reda.

Žene Jugoslavije so praznovale 8. marec že pred vojno. Kljub preganjanju policije in nasiitju takratnih oblastnikov so mednarodni ženski praznik praznovali tudi v najtežjih okoliščinah. Z demonstracijami po zapori, ilegalno v raznih oblikah so dan žena praznovali v znamenju združevanja žen za borbo proti nečloveškemu režimu, proti fašizaciji države in protisovjetski politiki, za enakopravnost in svobodo žene, za povečanje mezd — se pravi: za zahtevami, ki so jim jih bile zahteve delovnih množic zatiranih narodov.

Proslava 8. marca je bila ena izmed legalnih oblik, po kateri je Partija volila na žene in jih mobilizirala za borbo, da

bi izpolnile tiste naloge, ki so tedaj čakale Partijo in ljudstvo. Partijsko glasilo »Proleter« kakor tudi ostali partijski tisk — so s članki o 8. marcu kot mednarodnem borbenem dnevu delovnih žena opravili veliko vlogo pri vzgoji žene v duhu internacionalizma.

Mednarodni ženski dan so praznovali tudi v dobi vse narodnoosvobodilne borbe v znamenju čimbolj množičnega zbiranja žena okoli Narodnoosvobodilne fronte. Ta dan so žene prevzemale nove obveznosti in črpa le novo moč za junaška dejanja, za osvoboditev države in za pomoč narodnoosvobodilnemu gibanju in fronti, za zmago ljudske revolucije.

Tudi me žene Slovenske Koroške smo že v času oborožene borbe skupno z našimi sestrami v Jugoslaviji in skupno z avstrijskimi antifašistkami praznovale naš praznik — Mednarodni dan žena.

Prav tako pa bomo žene Slovenske Koroške, povezane v naši organizaciji AFŽ, skupno z vsemi ženami demokratičnega sveta tudi letos obhajale 8. marec v znamenju borbe proti vojnim hujskačem, v znamenju borbe za pravice vseh zatiranih narodov, za enakopravnost žena.

8. marec v letih narodnoosvobodilnega boja

Med Gorenškami

Na dan 8. marca je bilo. Nič nisem mogla delati tisti dan, zakaj imela sem vsemogočih drugih opravkov toliko, da se res nisem mogla muditi s čim drugim. Kar zjutraj sem se že zaprla v sobo in prav marljivo šivala našo drago slovensko zastavo, ki je pri nas na Gorenškem še ne smemo javno razobesiti. In veste, kaj mi je dalo še nič koliko truda? Da sem izrezala res peterokrako zvezdo, ki sem jo prišila na našo zastavo. Komaj sem vse to skončala do mraka. V sobi sta me že čakali dve drugi tovarišici, obe dobro oboroženi za naš skupni nočni pohod. Vsaka je prenašala ogromno butaro suhega dračja in steklenico petroleja. No, jaz sem nosno nosila zastavo, ki ni bila nič manj kot tri metre dolga.

Šle smo na pot. Naše drage planine, ki že tri dolga leta jočejo nad našo grozno sužnostjo in se vendar vsako jutro znova prebude v novem ubanju, da mladi dan prinese ljubljeno svobodo, so pravkar ponovno tonile k počitku. Kar miho nam je bilo pri sreči, ko smo jih gledale. Pri tem pa smo bolj po vseh štirih lezle kot pa hodile po neki rebri na daleč okrog videv vrh. Naša vztrajnost ni popustila. Ko smo upehane prilezle na tisti zaželjeni vrh, so nam vsem sijale oči. Iskale smo največje drevo, da bi nanj obesile našo zastavo, ki se mora videti prav v postojanko. Kot verica sem med pritajenim dihanjem obeh tovarišic, prilezla prav do končice najbolj visoke smreke. Še danes se čudim sama sebi, da sem se kaj takega upala. No, takrat je bil pač 8. marec! Preden sem opravila svoj posel na drevesu, je nekoliko v stran zaplapolal velik kres. Ma! smo se postale, da smo si mogle bolj živo pred-

stavljati, kako vidijo ta ogenj in morda v njegovi luči celo nemirno plahutanje slovenske zastve prav tja doli, kjer se pijani gestapovci odpravljajo spat.

Vse to pa se mi je zdele še premalo za proslavo našega največjega praznika. Še nekaj sem morala storiti. In veste kaj? Vse polno literature sem si naložila za obleko in jo razdelila prav po vseli hišah v naši okolici, kamor vem, da zahajajo slovenski gestapovci. In po poti sem na vsa vidna mesta, posebno pa tja, kjer se sprehajajo gestapovci, nalepila lepake o 8. marcu. Pod noč pa sem na drog, ki stoji pred uradno hišo gestapa, nalepila sliko našega dragega Tita, da bodo gestapovci, ko se prebude, še bolj kot prejšnje jutro, pihali od jeze. Joj, meni se kar samo smeji, če pomislim na vse to.

Naše Belokranjice . . .

Leto 1944., predzadnje leto v vojni. V bivšem okraju Suhor v Beli Krajini se žene že več tednov pripravljajo na osmi marec, praznik žena. Same so napisale igrokaz in se tudi same izveščale in igrale. Igra je predstavljala partizansko družino, ki ima očeta pri partizanih, ter je zaradi tega preganjana od okupatorja in bele garde. Kmečke žene so iz svojega resničnega življenja spisale ta igrokaz.

Prav tako so same spisale pesmi in recitacije. Voditeljica vsega tega je bila tov. Rezika Jelenič, kmečka žena iz Suhorja. Pomagale so ji še tov. Južna Marija iz Dragomlje vasi, ki je izgubila moža in sina pri partizanih. Neža Krašovec iz Bušinje vasi, mati štirih padlih partizanov, Ešte Marija iz Bereče vasi in Dregovan Marija. Pred osmim marcom pa so tekmoval v nabiranju prostovoljnih prispevkov za AFŽ, v zbiranju hrane za vojsko, pri-

boljškov za ranjence in v pomoči revnim partizanskim družinam in otrokom.

Na sam dan 8. marca je bila dvorana polna, žene so navdušeno poslušale referat partizanske matere Neže Krašovec. Ko je govorila o ljubezni do trpinčene domovine, o borbah, ki se bore zanjo, ter o svojih štirih padlih sinovih. »Če bi imela še še katerega, bi ga dala, svoje življenje sem pripravljena žrtvovati domovini. Tovarišice, pripravljene moramo biti na to, da bo treba dati tudi zadnji kosček kruha naši vojski.« Potem so govorile še ostale, sodelovale je tudi mladina z nagovori in recitacijami.

Po uspešni predstavi so žene obdarile ranjence, naše vojake in druge najpotrebnejše. Na ta način so žene v bivšem Suhorskem okraju vsako leto praznovale osmi marec.

Tudi v Slavini vasi so tisto leto s pridelitvijo praznovali osmi marec. Doma so spekle priboljške in jih nesle ranjenim partizanom v bolnišnico v Žužemberk, tja, kjer se je takrat nahajala partizanska vojnolna bolnišnica za Slovence in Hrvate. Tako so slovenske žene obdarile tudi hrvaške borce, kakor so hrvaške žene obdarile naše ranjence.

Tovarišica Marička Alenc iz Slavine vasi je pripovedovala: Šle smo z dvasetimi jerbasi raznih dobrot za naše ranjence borce. V bolnišnici smo prišle tudi do postelje ranjenega partizana Rusa iz Sovjetske zveze, tovariša Nikolaja. Star in prekaljen borec je imel solzne oči, ko je sprejemal darilo iz rok Slovenke. »Nikoli vas ne bomo pozabili. Ko bomo prišli nazaj v domovino, bomo pripovedovali o junaških pohtovalnih ženah v Sloveniji, kako z ljubeznostjo strežijo borcu Slovencu, Hrvatcu in Rusu.« Priljubljeni ruski partizan je pripovedoval ženam o svojih borbah in o življenju v Sovjetski zvezi.

(Naša žena)

SOVJETSKE ZNANSTVENCE

(Nadaljevanje s 3. strani)

nosti, ki so jih v carski Rusiji zatirali. V Akademiji znanosti Sovjetske zveze dela 16 žena različnih narodnosti, med katerimi so Jermenke, Kazakstanke, Tatarke, Gruzinke in Turkmenke.

Med sovjetskimi znanstvenicami jih je mnogo, ki so s svojimi znanstvenimi deli dosegle svetovno slavo. Znanjca profesor Lina Štern je potom niza fizioloških problemov našla nove metode zdravljenja šoka. Nino Kljujevo, avtorica 18 znanstvenih del s področja mikrobiologije, kjer raziskuje vzroke in zdravljenje raka, z nestrpnostjo zasleduje ves svet. Nova metoda Olga Podvisockaje na polju zdravljenja noric je našla pot v prakso sovjetske medicine. Ana Pankratova je znana po svojih delih iz zgodovine Sovjetske zveze iz konca XIX. in začetka XX. veka. Napisa je tudi veliko znanstveno delo »Zgodovina diplomacije«. Ime Pelagije Polubarinov-Kučine se nahaja med slavni imeni znanstvenikov na polju fizike in matematike. Lahko bi navedli še na desetine znanih znanstvenih delavk, ki s svojimi znanstvenimi deli, raziskovanji in praktičnim delovanjem pospešujejo in upešno rešujejo vse naloge nove Stalinske petletke, s tem pospešujejo tudi napredek, znanost in kulturo sovjetske dežele.

Ivan Cankar HLAPEC JERNEJ in njegova PRAVICA

Če ti je natovorila kradež, si kradel z obema rokama! Fa reci, da si nedožen, pa reci, da nisi ubijal, nisi kradel — joj po tebi! Zmerom je boljše, da pridenes kar na lepem še par ubojev in kradežev, zakaj pokazal boš ponižnost in skesano dušo. Pravici pa so prikupne take duše, pa če so vse ciganske in z grehi obložene; zakrknjenih src ne mara, po nedolžnosti me vpraša. Mene poslušaj, po meni se ravnaj. Jaz izhajam z njo prav pošteno; kakor soseda sva, ki se časih malo sporečeta, drugače pa živita, kakor je Bog ukazal. Danes me ukani ona, jutri jo ukani jaz, pa sva obadva zadovoljna. Kadar me zaloti po nekrivem, se ne cmerim in ne delam pustih obrazov, temveč grešim takoj in natanko v toliki meri, da je stvar poravnana. Tako izhajamo s pravico mi učenjaki in modrijani. Ne prerekaj se z njo, posebno če si nedožen, se nikar ne prerekaj! — Razloži mi svojo pravdo, da ti priskočim s koristnim naukom!

Jernej mu je razložil svojo pravdo, potepuh pa se je smejal, da je bil ves sol-

zen. Strmel je v Jerneja z debelimi očmi kakor v zamorca na semnju zibal in se je tolkel z dlanmi po kolenih.

»Kadar te izpuste, Jernej, kar z menoj! Razkazoval te bom po svetu, po semjih te bom vodil, po žegnanjih bova hodila, pred cerkvijo te bom kazal. In dobro se nama bo godilo. Jernej! Morda se nama še pripeti, da srečava pravico, tisto, ki jo zaletuješ; tudi jaz bi jo rad videl. In kadar jo srečava, pojde z nama, na semenj in na žeganje. Komedi'antje bodo razdejali šotore, Talijan pojde z opico v tuje dežele, kamela bo osramočena, medved zaničevan. Ali mi trije, ti, Jernej, tvoja pravica in jaz učenjak, mi trije si bomo nabrali cekinov, da bomo živeli bolj veselo, kakor je živel sam Kurent!«

Jernej pa je gledal mrko in žalostno, nobena guba se ni zgani'la na njegovih licih.

»Ne izkušaj Boga!« je rekel. »Hudo breme ti je naložil, da je tvoje srce omagalo in da govori bogokletno v svoji malodušnosti. Krivico si izkusil, nič pravice:

in praviš, da ni pravice na svetu; kamen so ti dali namesto kruha: in praviš, da ni kruha na svetu. Bog je ustanovil postavo; božja beseda pa ni kakor dežnica, ki jo do večera popije suha prst; živa je, kakor je bila prvi dan in, če je zaupanje v tebi, jo boš slišal in boš obilno poplačan za vse trpljenje!«

Potepuh se ni več smejal, pogledal je Jerneja z začudenimi očmi.

»Ne bil bi rad v tvoji družbi, сосед; še ponoči se bom obrnil v steno, zakaj potnik sem in vidim v temi, Tolažbe ni veliko v tvojih krščanskih besedah, pač pa — ali več, сосед, kaj bi storil, če bi te tako poslušal in bi se tista tvoja vera izlila vame? Šel bi in bi najprej ubil sodnika in njegove pomočnike, nato še nekaj drugih ljudi, zakaj vsi so moji hudobni sodniki že od rojstva; naposled bi zažgal še to hišo, pa bi rekel: Glejte, Bog je poslal pravico na svet, jaz sem slišal njegovo besedo pa sem napravil po njegovi zapovedi! — Tako bi rekel in tako bi storil, če bi bila tista vera v meni, kakor je v tebi. Ampak Bog me ni ustvaril za aposteljna, zato sem rajši berač. Pravica me tepe, jaz se ji smejem, pa je vse v redu. Lahko noč!«

»Tudi tebe se bo še usmilil Bog, tudi ti boš še klečal in jokal!« je rekel Jernej. »Zakaj bolj mirno je sice v joku nego v

smehu; in solze umijejo ves greh in vsa krivico!«

Tako sta se pogovarjala potepuh in Jernej; in znožilo se je, obadva sta utihnila; potepuh je bil nejevoljen in se je obrnil v steno, Jernej je klečal pred posteljo in je molil dolgo molitev.

Truden je bil, breme ga je potisnilo nizko k tlom, vere njegove pa ni omajalo.

XIV

Komaj se je Jernej zbudil, so že prišli in so ga gnali dalje, sam ni vedel kam.

»Udari, apostelj, udari!« je zaklical potepuh za njim, ko so se zapirale duri. Jernej ga ni slišal, molčal je, povedil je glavo ter je šel, kamor so ukazali.

»Kam me ženete? To povejte!«

Molčali so vsi in so gledali mrko, kakor črni čuvarji Kristusovi.

Jernej ni bilo strah, ampak nemirno in hudih misli polno je bilo njegovo srce; zakaj tako se mu je zdelo, kakor da ne vidi več dobro in ne sliši več natanko; in kakor da je čez noč oslepla njegova pamet. Spoznati ni mogel, kaj je storil tujim razbojnikom, da ga gonijo od duri do duri; premisliti ni mogel, kod ga vlačijo tako molčé in in strahotno, ni mogel nagniti, kaj nameravajo z njim, pravice ni imel.

(Danež)

Po naši zemlji

Mi gremo naprej

Malodušnost je slabost starih in bolehnih ljudi. Nikakor vedno bolehnih na telesu, ampak senilnih po duhu. Samo svobodomiseln duh more prebivati v svobodnem telesu. Stari so ljudje od včeraj, vedno mladi pa so ljudje od jutri. Duh, ki je prožen, bo vedno zmogel korakati z napredkom. Vsaka revolucija je ljudi in njihova mnenja delila med stare in mlade. Vedno so bili ljudje, ki so se krčevito držali starih, okostenelih nazorov in idej. Spomnimo samo na francosko revolucijo. Svit delne svobode, enakosti in bratstva je bil na obzoru. Ali, del naroda se je krčevito oprijemal starega, fevdalnega, aristokratskega reda. Toda mlada ideja napredka, social. enakopravnosti je ostala in pronicala v svet. Utirala si je pot med narode. Šlo je počasi, ker tedaj je bila šolska izobrazba le privilegij aristokracije, preprosti narod pa je taval v duševni revščini. V stari cesarski Avstriji je nastopilo leto 1948, pomlad narodov imevano. Narodi so se dvignili proti absolutizmu črno-žoltega cesarja. Toda tudi reakcija je bila na delu in so narodi, zaradi premalo številčno prebujenih množic, zapadli spet v temni absolutizem. Do'gih desetletij je bilo treba, dela narodnih vidcev, ki so množice vodili korak naprej k napredku. Dolgih let dela in težkih žrtev je bilo treba, borbe za zastareli, okosteneli nazor, noč in dan so bila odprta ječe vrata, kri je tekla. Velik korak naprej je bila posledica prve svetovne vojne. Vihar revolucije je odnesel habsburškega cesarja z drugimi vred. Množice so vzdikale navdušenja, čutile so se sproščene, upale so v lepši svet.

Toda po prvi svetovni vojni se je spet združil stari okosteneli imperialistno-kapitalistični svet in zatrl med mnogimi narodi napredno, socialno gibanje. Le narodi Sovjetske zveze, z Leninom in Stalinom na čelu, so utrli pot v novo, lepše življenje in vzgojili tip novega človeka, organizirali nov, pravičen, socialen družabni red. Imperialistični svet pa je pripravljajl novo krvavo vojno. Mučeniškega trpljenja je bilo treba, neštivilnih krvavih žrtev, da so mnogi narodi, izven Sovjetske zveze, spregledali in se vzdignili v neizprošno, brezkompromisno borbo, za ideale človečanstva, trajnega in pravičnega mira.

Ponosni smo v zavesti, da so ravno slovanski narodi, s Sovjetsko zvezo na čelu, nosilci nove ideje, ki rušijo stari krivični, nasilni svet, ustvarjajo nov socialen družabni red in korakajo v veliko slovansko bodočnost. Slovenci na Koroškem smo uvrščeni v ta veliki zgodovinski proces in razvoj v vrstah naprednih narodov. Pretekla vojna in narodno osvobodilna borba je tudi Slovence na Koroškem

Provokacije so jim najljubši posel

Lansko leto je bila dne 25. 7. veselica v gostilni Lausseger v Slovenjem Plajberku, ki se je udeležil tudi tovariš Srečko Wieser iz Slovenjega Plajberka. Ob tej priložnosti je prišlo do nekega spora med tovarišem Srečkomotom in znanim sovražnikom Slovencev Jožetom Laussegerjem. Lausseger je med sporom psoval tovariša Srečkota z banditom, morilcem in podobnimi psovkami, ki jih je zmogel samo zakrknjen nacist. Slučaj je prišel pred sodnijo in je okrajno sodišče v Borovljah pod težo dokazov moralo obsoditi Laussegerja, ki je brez vsakega vzroka žalil tovariša Srečkota.

Do sem bi bila stvar v redu, toda Laussegerju nikakor ni šlo v glavo, da bi bil kaznovan, ko pa je psoval »samo« enega Slovence, ki je član Osvobodilne fronte in bil partizan od leta 1944. Vložil je priziv in si najel odvjetnika, ki naj bi ga opral vsake krivde. Prišlo je do ponovne razprave dne 3. t. m., zdaj pred deželnim sodiščem v Celovcu.

Lausseger se je temeljito pripravil za to razpravo in bil je že trdno prepričan, da bo oproščen kazni. Zato je tudi zaničljivo govoril, da zdaj bo pokazal Srečkotu, kdo da je. Da bi pa svojo nedolžnost še lažje dokazal, je privedel svojo ženo, ki

naj bi pred sodiščem pričala proti tovarišu Srečkotu. In tako je tudi bilo, bila je tako dosledna, da je celo sodnik pri utemeljitvi obsodbe poudaril, da ni nastopala dovolj prepričljivo. Posebno pa se je pri razpravi izkazal obtožencev zagovornik dr. Lausseger, ki je smatral za najbolj potrebno, da je vprašal tovariša Srečkota, če je član Osvobodilne fronte in če je priča, ki jo je navedel tov. Srečko, tudi član OF. Iz tega je očitno sklepal, da mora biti obtoženec oproščen, kajti na dolgo in široko je skušal dokazovati, da priče, ki jih je navedel tov. Srečko, niso izpovedale resnice, ker so pač obremenjevale sovražnika Slovencev. Ob taki provokaciji se nam vsiljuje mnenje, da je za dr. Laussegerja član OF človek, ki ga lahko vsak psuje in izliva z najpodejšimi psovkami. S svojim nastopom je ponovno pokazal, kaj lahko pričakujemo od današnjih koroških in avstrijskih uradnikov.

Čeprav je bilo sodišče prisiljeno ponovno obsoditi Laussegerja, nam je dal njegov zagovornik s svojim provokatoričnim zagovorom spet pobudo za nadaljnje izzivanje zavednih koroških Slovencev in antifašistov, in prepričani smo, da s takimi dejanji ne bo ustvarjenega mirnega sožitja med dvema narodoma.

Otok

Po dolgem času se tudi iz Otoka spet enkrat oglašamo v našem listu. Poročamo žalostno novico, da nas je po dolgi in težki bolezni za vedno zapustil naš tovariš Sušu Pavl iz Dol. V sredo dne 2. marca smo pokojnega ob veliki udeležbi iz vse okolice spremljali k zadnjemu počitku.

Šele 63 let star je moral na posledicah poškodb, ki jih je dobil pri izvrševanju svojega težkega poklica kot tesar, mnogo pretrpeti. Vse njegovo življenje je bilo napolnjeno z delom in skrbjo za svojo družino, kateri je s trudom svojih rok, kljub

preoblikovala in prerodila. Borimo se, da bo povojni svet tak, kakor je zapisal veliki znanstvenik in iznajditelj, Nikola Tesla:

Iz te vojne, največje kar jih pozna zgodovina, se mora roditi nov svet, ki bo opravičil žrtve, ki jih daje človeštvo. Ta novi svet mora biti tak, da v njem močni ne bo izkoriščali slabega, hudobni ne do brega, svet v katerem bogati in močni ne bo poniževal siromaka, svet v katerem bodo dela uma, znanosti, umetnosti služila celoti za olepšanje in olajšanje življenja, ne pa posameznikom za pridobivanje bogastva. Novi svet ne sme biti svet tep tanih in ponižanih, ampak svet svobodoljubnih ljudi in narodov, enakih po dostojanstvu in spoštovanju človeka.

vsemu izkoriščanju s strani kapitalistične družbe, postavil lastni dom.

Najbolj pa bomo v občini Otok pogrešali tovariša Pavleja Slovenci, katerim je kot predsednik občinskega odbora Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško bil do svoje zadnje ure vzor borca za pravice narodno in socialno zatiranega ljudstva. Neomajna zvestoba svojemu narodu in delavskemu razredu mu je pridobila zaupanje ljudstva daljnje okolice. Dejstvo, da na tako izpostavljenem mestu kot je Otok ni klonil dolgoletnemu pritisku vestranske germanizacije, so upoštevali celo nasprotniki.

Na domu in ob odprtem grobu sta se od zvestega tovariša poslovila združena pevski zbora iz Škofič in Hodiš.

Ko je zadonela pesem »Vigred se povrne«, je podpredsednik Pokrajinskega odbora Osvobodilne fronte za Slovensko Koroško, tovariš Gašper položil venec zvestemu sodelavcu na grob.

Tovariš Pavlej je umrl v prepričanju, da vsa njegova borba in žrtve niso bile zaman, da se bo tudi za slovanski narod na Koroškem vrnila vigred in lepše življenje, če bomo po njegovem vzgledu vztrajno nadaljevali našo borbo za osvoboditev.

Naj mu bo lahka slovenska zemlja, zaostali ženi in otrokom pa izrekamo naše iskreno sožalje!

Št. Jakob

Na pustno nedeljo je priredilo prosvetno društvo v Št. Jakobu pustno prireditev. Na sporedu je bila igra »Svoje glaveček«, ki so jo igrali že na Silvestrov večer. Med dejanji je igrala godba. Udeležba je bila lepa, dvorana nabit po'na, zabava je bila prirsrena in navdušenja ni bilo konca. Po igri je bila sprejeta resolucija, ki izražala zahtevo naroda po priključitvi k Federativni ljudski republiki Jugoslaviji.

Šmihel

Poročamo spet nekaj novic iz našega slovenskega Šmihela. Troje predavanj »Ljudske univerze« smo že imeli. Najprej je predaval živinozdravnik tov. dr. Luka Stenčnik o živinozdravstvu, potem je govoril tovariš dr. Franci Zwitter o zgodovini slovenskega naroda in kot tretji je govoril tovariš dr. France Petek ml. o zdravstvu. Slovenska prosvetna zveza je imela posrečeno idejo, da je organizirala Ljudske univerze. V Šmihelu so ljudje številno prihajali k predavanjem in z zanimanjem sledili izvajanjem referentov.

Na pustno nedeljo nas je domače prosvetno društvo prijetno presenetilo z dvema poučnima in zabavnima igrama »Ne kliči vraga« in »Kmet Herod«. Vskoda, ki je predstavo obiskal, je izjavil, da se že dolgo ni tako dobro zabaval in iz srca nasmejaj. Vmes so igrali domači tamburaši, ki so pokazali, da so v kratkem času zelo napredovali in sicer po zaslugi tovariša Mišica, ki uči že peti tamburaški zbor v Šmihelu. Po igri se je razvila v Šercarjevi gostilni prosta zabava. Razveseljiva prosvetna razgibanost v Šmihelu je predvsem zasługa tovarišev Lojzeta in Stankota.

V ponedeljek nato pa je bil v Šmihelu gospodarski tečaj, ki sta ga vodila tovariša Mirko Kumer in inž. Marko Polcer. Oba sta povedala mnogo poučnega in koristnega.

SPZ naznanja:

Opozorilo!

Slovensko prosvetno društvo »Edinost« v Pliberku naznanja, da bo za v nedeljo, dne 6. marca 1949 v telovadnici mežanske šole javljena prireditev z igro »Lepa Vida« iz tehničnih razlogov preočeta na nedeljo, dne 13. marca 1949.

Ljudske univerze:

Dne 5. marca 1949, ob 18. uri v Št. Vidu v Podjuni. Predavanje: Naše združništvo.

V soboto, dne 5. marca 1949 ob 19. uri pri Krznarju v Svečah. Predavanje: Naše združništvo.

V torek, dne 8. marca 1949 ob 19. uri Šercarju v Šmihelu. Predavanje: Kako si ohranimo zdravje.

V sredo, dne 9. marca 1949 ob 19. uri pri Šmonku v Dolah pri Rožeku. Predavanje: Naše združništvo.

V četrtek, dne 10. marca 1949 ob 19. uri pri Krznarju v Svečah. Predavanje: Naši veliki pesniki in pisatelji.

V petek, dne 11. marca 1949 ob 19. uri pri Šmonu v Št. Gandolfu. Predavanje: Naši veliki pesniki in pisatelji.

Strokovni tečaji Kmečke zveze:

V naslednjem tednu se vršijo strokovni tečaji:

7. marca 1949 v Škofičah v Narodnem domu;

8. marca 1949 v Št. Jakobu v Rožu v Narodnem domu;

9. marca 1949 v Sp. Borovljah pri Ledenicah, gostilna Ravš;

11. marca 1949 na Radišah pri Mežnarju. Pričetek povsod ob 9. uri zjutraj

Kmečka zveza za Slovensko Koroško naznanja:

V nedeljo, dne 6. marca 1949 ob 9. uri bo pri Šercarju v Šmihelu javno kmečko zborovanje,

ob 11.30 uri v OF-lokalu v Železni Kapli seja občinskega odbora Kmečke zveze.

VABILO

na
Pokrajinski zbor AFŽ za Slovensko Koroško in proslavo mednarodnega praznika žena,

ki bo v nedeljo, dne 6. marca ob 9. uri v gostilni Roth v Celovcu.

Obiskala nas bo tudi 5 članska delegacija iz Jugoslavije. Pridite v velikem številu! Za majhen obed je preskrbljeno.

Pokrajinski odbor AFŽ za Slov. Koroško

FRANCE SLOKAN

Ena prvih sprememb pa je, da padejo plotovi med njivami. Zato, da bodo tudi na poljih začeli delati delavci, ki imajo na stotine, na tisoče železnih rok. Med petletko bomo izdelali že precej kmetijskih strojev. Čež pet let mora zemlja roditi več in boljše sadove. Čež pet let se mora tudi korenito izboljšati življenje našega kmeta. Čež pet let mora biti očitno tudi na naših poljih, da živimo sredi dvajsetega stoletja in da nismo več zaprti med srednjeveškimi plotovi; da nismo več sužnji raznih vidnih in nevidnih sil, starih navad in predsodkov.

Ali je bil kmet v predvojni Jugoslaviji lahko zadovoljen? Vrednost njegovega dela, to se pravi pridelkov, je znašala na hektar v letu 1925, ko so bile najugodnejše cene in sorazmerno dobra letina: v Sloveniji 3370, v Srbiji 2407, v Vojvodini 4223, na Hrvaškem in Slavoniji 3709 in v Bosni in Hercegovini samo 617 din. Kmet,

ki je imel štiri hektarje zemlje, je torej pridelal v Sloveniji na leto za 13.430 din raznih pridelkov. Všeteta je tudi vrednost prirejene živine. Upoštevati je treba, da je večino pridelkov porabil sam. Prodal jih je toliko, kolikor je bil prisiljen, da je lahko plačal davke in kupil, kar je nujno potreboval. Zato ni bilo nič nenavadnega, da tedaj nekatere kmečke družine niso imele niti soli.

Ali naj kmet živi vedno tako? Ali naj ostane zaprt za plotom v svoji bedi, nevednosti in starih zmotah ter v strahu za svojo dušo, če bi pogledal čez plot?

Kdo bo zmagal: plot ali traktor? No, o tem ni več dvoma.

Sedmo poglavje Tovarna življenja

I. Največji morilec

Največji in najstarejši morilec na svetu je človek. Zakaj? Zato, ker se ljudje tako

Pripravimo se na strokovne tečaje

Tekom meseca marca bo Kmečka zveza za Slovensko Koroško izvedla po vseh Slovenske Koroške vrsto enodnevnih praktičnih kmetijsko-strokovnih tečajev. Ti tečaji bodo v razliki s tečajmi zadnjih dveh let imeli predvsem značaj praktičnega pouka, razlaganja in nasvetovanja.

Kakšni bodo ti tečajji?
Na teh tečajjih se bo torej govorilo predvsem o aktualnih spomladanskih vprašanih iz poljedelstva in sadjarstva.

V poljedelstvu, kjer bodo zapopadena tudi vprašanja iz travništva, se bo govorilo prvenstveno o spomladanskem oskrbovanju ozimlin, o zatiranju boleznih in škodljivcev na rastlinah in v zemlji, o preizkušnji zemlje in pravilnem gnojenju, predvsem z umetnimi gnojili, o pravilnem plodoredu s posebnim oziranjem na krmne rastline in o načinu in organiziranju pridelovanja semenja.

Iz sadjarstva se bo na teh tečajjih govorilo in prikazovalo čiščenje in obrezovanje sadnega drevja, škropljenje in cepljenje, in kar bo pri nas bistveno, sajenje sadnega drevja. V ta namen bo za uspeh tečaja zelo koristno, da se povsod tam, kjer se prirejajo tečajji, pripravi nekaj vrbovih palic, na katerih se cepljenje lahko prikaže, in izkoplje v ta namen kakšno mlado češpljevo drevesce, ki se bo potem na tečaju pravilno vsadilo. Poleg tega spadajo na tečaj tudi drevesne škarje in žaga, cepilni nož in lopata.

Da se bo vse to lahko izvedlo in da bo vsak udeleženec imel od tečaja korist, velja pri teh tečajjih pravilo, da se bo teoretično predavanje v sobi omejilo le na prve dopoldanske ure in na izrecno deževanje. Glavni del tečaja se bo vršil zunaj v naravi in v sadovnjakih. Tečaj bo v dveh skupinah. Dočim bo prva skupina razpravljala ob njivah in travnikih o vprašanih poljedelstva, bo druga skupina sodelovala pri prikazovanju iz sadjarstva. Potem bosta skupini menjali.

Tečajji, katerih točni datum bomo sproti tedensko objavili v našem listu in ki smo ga odborom Kmečke zveze že sporočili, bomo pripravili v Škotičah, Št. Jakobu v Rožu, Ledenicah, Ločah pri Št. Iliju, Po-

dravljah, Gozdanjah, Radišah, Št. Gardoš-fu pri Kotmari vasi, Slovenjem Plajberku, Pogrečah pri Št. Vidu v Podjuni, Pribli vasi pri Dobrli vasi, Zelezni Kapli in v Smartnem pri Važenberku. Kjerkoli drugod bi pa takšne tečaje še želeli, naj jih nam prijavijo in bomo po možnosti želiam ustregli.

Zaključno pa še tole: Nahajamo se v času, ko nam ni samo delavnik dragocen, temveč moramo tudi že šiling nekaikrat obrniti in dobro premisliti, za kaj ga izdamo. Zato moramo danes tem bolj gledati, da nam bo naše gospodarstvo do-

mašalo čim več, da bomo draga umetna gnojila čim bolj izkoristili, da bomo škodljivce na polju in na sadju tem bolj zatili, da bomo zmanjšali izdatke za tuje, nedonosno seme in da nam bo vsako drevo obilo obrodilo. Zato je pa potrebno znanje in izmenjavanje izkušenj.

Strokovni tečajji imajo nalogo, da doprinesejo svoj delež k poglobitvi znanja in izkušnji. Zato gospodarji in kmečka mladina: Vsi na strokovne tečaje vaše bližnje okolice!

Iz sekretariata Kmečke zveze.

Električna ograja za menjalne pašnike

V novejšem času ko je, ko je zamisel o menjalnih pašnikih za živino prodrla tudi v naše vasi, povzročila vsako leto prava in vzdrževanje plotov, bodisi te ali one oblike, mnogo dela. To je za gospodarstvo velik nedostatek, ker so v sedanjem času delovne moči zelo drage, odnosno jih težko dobimo. Za lesene plotove rabimo tudi mnogo materiala, ki ga kmet nima vedno zadosti na razpolago. V uporabi je tudi ograja iz bodeče žice. Z bodečo žico se vzdrževalni stroški sicer zmanjšajo, vsekakor je pa takšna žica v sedanjih razmerah zelo draga; končno se živina na njej rani in poškoduje kožo.

Oba omenjena plotova prideta v poštev, kjer se držijo stalnih pašnikov. Izkušnje modernega živinorejca pa učijo, da pridejo stalni pašniki v poštev samo za planinske kmete, dočim pridejo po dolinah v poštev le menjalni pašniki in sicer pašniki, katerih ograja lahko vsak čas in z čim manjšimi stroški menjamo.

Moderna tehnika je za to že pred leti konstruirala napravo, ki odzame mnogo dela — električni plot — katerega uporabljajo po modernih živinorejskih krajih uspešno že mnogo let.

Aparat za električno ograjo je majhna škatla, 25 cm dolga in 35 cm visoka s težo 15 kg. Izdelana je tako, da ga lahko ob vsakem vremenu pustimo zunaj, ne da bi pri tem utrpela škodo. Za pogon mu služi šestvoltni akumulator, Novo napolneni

akumulator vzdrži pri stalni uporabi do 5 tednov. Stroški za napolnitev akumulatorja znašajo 2 šilinga.

Aparat je praktično izdelan in ga lahko povsod postavimo ali obesimo neodvisno od tuje električne sile.

Za ograjo samo je dobra vsaka žica, ki stoji živinorejcu na razpolago, če je nova ali rujava, debela ali tanka. Edini pogoj pri postavitvi električne ograje je, da se

Pomlajevanje v kmečkem gozdu

Bliža se pomlad in z njo tudi čas pomlajevanja naših gozdov. Ker so kmečki gozdovi v pretekli dobi zaradi stalnih prevetlih oddaj prekomerno izsekani in močno razredčeni, je nujno potrebno, da mislimo in pričnemo z novo zasaditvijo in naravnim pomlajevanjem vseh golav- posek in redkejših sestojev, da spravimo naš gozd spet v naravno stanje.

Pri oddajah so bili najboljši prizadeji mali in srednji kmetje, ki imajo v svojem gozdu komaj toliko lesa, da krijejo domače potrebe. Z vsakoletno oddajo se je normalna zaloga lesa skrčila. Mnogo kmečkega gozda se je uničilo zaradi vojnih razmer in tudi zasedbene oblasti so posekale precej lesa. Pa tudi splošno stanje kmečkih gozdov je slabo. Mnogo je golav, ki več desetletij ne obrastejo, drevje je kratko in vejato, zarast slaba in drevesne vrste neizbrane. Najdemo mnogo ničvrednega grmovja in drugega plevela — maline, ovstroge, praproti itd., ki prerašča koristne iglavce, da se posušijo. V bližnjem gozdu se ta plevel že odstranjuje, v oddaljenih parcelah pa uničuje z vso močjo boljše vrste drevja. Letni prirastek v kmečkem gozdu je malenkosten, komaj tri kubične metre na hektar.

Gozd je zlata rezerva, zato moramo njemu posvetiti nekaj pozornosti, se zanimati za napredek in zboljšanje. S tem bomo največ koristili sami sebi, in tudi od strani vladnih organov ne bo potem povoda za kakšno nasilno akcijo napram kmečki gozdni posesti.

Kje dobimo sadike in kako sadimo?

Da bomo imeli čimprej pravilno zaraščen gozd, vsa prazna mesta z gozdnim drevjem izpolnjena, se moramo odločiti za sajenje mladih drevesc. S sajenjem pridobimo mnogo let v razvojni dobi našega gozda, drevesca pridejo v enakomerno razdaljo, imajo dovolj prostora za razvoj, so zdrava in rastejo krepko ter so odporna proti vetru, snegu in ivju. Če potrebujemo večjo množino sadičk, se moramo obrniti na bližnjo gozdno drevnico in si tam pravočasno zasigurati drevesca. Za manjše potrebe dobimo sadike v svojem gozdu, posebno tam, kjer je mehka zemlja. Sadike najdemo ob poteh, kjer je veter nanosil lahko seme iglovecev. Tam je seme vzkalilo in se nahaja polno mladih drevesc, katere po potrebi naberejo. Smrekova drevesca za presajanje so okoli 30 cm visoka. Imeti morajo lepo nepoškodovane korenine, ter ne smejo biti staričkave. Če so drevesca večja ali v slabi zemlji in imajo dolge korenine, tedaj jih presajamo z rušo in zemljo. Drugače bi dolge korenine pri izkopavanju potrgali, pri sajenju bi jih ne mogli pravilno spraviti v zemljo. Sajenje bi bilo brezuspešno. Najmanj se usiplje prst, če je zemlja nekaj cm zmazana.

Mladi drevesce dvignemo z rušo na ta način, da okoli drevesa zasekamo z motiko in ga malo dvignemo in z roko rahlo potegnemo. Tako dobimo mlado drevo nepoškodovano in z njim izpolnimo prazno mesto. Nikdar ne izrujmo za sajenje potrebne sadike z rokami, brez motike. Najbolj pripravna za presajanje z rušo je smreka, ki ima svoje korenine plitvo v zemlji. V sili presajamo z rušo lahko tudi med letom, s večjo šano ob močnih

žica na kolih izolira, da tok ne dobi stik z zemljo. Tudi se ne sme žica dotikati rastlin ali visečih vej. Če je žica vezana z večjimi konci, moramo na teh mestih skrbeti za dober kontakt. Za konje in govedo zadostuje ena žica, dočim sta za ovce in svinje potrebni dve žici. Svinje že po naravi slabo vidijo zato je orboročljivo, da na nekaterih mestih žice razobesimo kakšne cunje ali kaj podobnega.

Kole zabijemo v zemljo v razdalji 5 do 10 m. Zato zadostujejo čisto navadni kobilčki, samo da držijo težo žice. Celotna naprava je v tem, da daje aparat vsake pol sekunde močan električni sunek po žici in odvrne žival, ki je zašla v bližino žice. Udarec ni smrtno nevaren niti manjšemu otroku. Izkušnje učijo, da žival, ki se je seznanila dva ali trikrat s to žico, ne gre več v bližino. Tok v napravi se da poljudno regulirati. Vsek aparat je tudi zaznamovan s posebno številko, tako, da tudi eventualnega dolgoprstežja kmalu izsledimo, obenem pa je tudi opremljen s posebno ključavnico, ki jo lahko zapremo. Električne plotove odnosno aparate ima v zalogi električno podjetje Joško Serežič v Celovcu, Paradeisergerasse 3. telefon 11-32 in se vsak posamezni lahko praktično prepriča na licu mesta.

Janko Pečnik

dnem. Na novem mestu napravimo malo večjo jamo. V jamo postavimo drevesce in ga močno pritisnemo k zemlji, da se iztisne zrak in da ne izhlapi vlaga. Iglaste ga drevja pri presajanju ne obrezujemo, korenine pa soloh ne smemo poškodovati ali skraščati. Če presajamo večje listovce, jih moramo obrezati.

V večjih golavah in posekah ne pride v poštev sajenje z rušo, ker je preveč zamudno, temveč sajenje po pet let starih sadičk v skopane jame. Ob tej priliki se hočemo seznaniti s pravilnim delom pri sajenju, da se bodo sadike tudi dobro prijele. Za kopanje jamic potrebujemo posebno vrsto motik, ki so močne in imajo ravno rezilo. Najboljši čas za sajenje je spomlad v mesecu aprilu, v višjih legah tudi še v maju. Z delom pa ne smemo odlagati, ker je nevarnost, da bi drevesca, posebno mecesen, prej ne odganjala in bi bil uspeh našega dela nezanesljiv. Jesensko sajenje ne bi priporočali, ker mrz zemljo navzdigne in se v suhih kopnih zimah, ker se korenine nasajenih iglavcev še niso toliko prijele, da bi lahko srkale vlago iz zemlje, lahko zgodil, da sadikam odpadejo igle in se posušijo. Posebno moramo paziti, da bodo sadike ležale vedno zakopane, ker se tenke lasaste korenine hitro posušijo. Vsa mlada drevesca držimo do sajenja zakopana v senci in vedno v vlažni zemlji. V suši moramo tako zakopana drevesca tudi škropiti z vodo.

(Dalje)

Kaj moramo še vedeti

Kje so žrebci?

Kmete, ki hočejo letos pripustiti svoje kobile, opozarjamo, da se na Slovenskem Koroškem nahajajo žrebci na sledečih mestih:

Pasma »Noriker«:

Otoče (Weidmannsdorf) pri Celovcu (rjav, star 8 let);

Grabštanj (dva rjava, stara 7 let);

Škocijan (rjav, star 4 leta);

Svetna ves (v gradišču, lisec, 8 let star);

Male Goriče, obč. Št. Tomaž (rjav, 7 let star, lastnik Fr. Messner).

Pasma »Hallinger«:

Humberški grad (trije, 1 lisec 8 let star, 1 lisec 7 let star, 1 lisec 14 let star).

Lahki (toplokrvni) žrebci:

Otoče (Weidmannsdorf) pri Celovcu (angl. polkrvni, rjav, 11 let star);

Grabštanj (3 Hanoveranci, rjav, 9 let star; rjav, 4 let star; rjav, 9 let star);

Škocijan (angl. arbski rjav, 8 let).

Nadaljnja tozadevna opozorila sledijo v naslednjih številkih.

Sekretariat Kmečke zveze
za Slovensko Koroško.

Izdališče, tiskilnik in založnik leta: Dr. Franc Petek, Velikovec Glavni urednik: Franjo Ugras, glavni urednik: France Dvornik, oba Celovec, zbirateljski: Upravni svet Celovca, Viskromarjevska ulica 23. Izdaja se najpozneje na dan 1. decembra v Celovcu (Klagenfurt, Heuplatz 2) proti odškodnini 3 — 10 šilingov.

Dajmo zemljo v preizkušnjo

O praktičnem pomenu preizkušnje zemlje smo v našem listu že enkrat pisali. Na željo nekaterih kmetov hočemo to še enkrat na kratko ponoviti in opozoriti, kaj vse moramo upoštevati, da bo nam preizkušnja dala pravo sliko naše zemlje.

Preizkušnja zemlje nam pove:
a) če je zemlja kisla ali lužnata — če je potrebno, da trosimo apno ali ne;
b) ali je potrebno gnojenje s superfosfatom ali tomaževo žlindro;
c) ali je potrebno gnojiti s kalijevimi gnojili in koliko je potrebno.

Vsa domnevanja o potrebi gnojenja, ki jih postavimo le na presojo rasti in zemlje, nas varajo. **Točno potrebo gnojenja nam da samo analiza — preizkušnja zemlje.** Takšne preizkušnje dela kmetijski preizkusni zavod v Celovcu (Landw. Versuchsanstalt Kärnten, Klagenfurt, Heuplatz 2) proti odškodnini 3 — 10 šilingov.

Pri odvzemanju zemlje za preizkušnjo je treba točno upoštevati:
1. Od vsake njive, travnika ali pašnika moramo napraviti posebno preizkušnjo.
2. Za odvzem zemlje za preizkušnjo je pripravna doba po žetvi do naslednjega gnojenja.
3. Da dobimo povprečno stanje zemljišča in vsebino njegovih snovi, moramo za preizkušnjo vzeti zemljo na vsaj dvajsetih različnih mestih zemljišča, katerega hočemo preizkusiti.

4. Če je mesto zemlje, kjer vzamemo preizkus, enako (ene in iste barve), potem vzamemo preizkus za globino brazde. Če hočemo preizkusiti tudi spodnjo plast (na primer za gnojenje lucerni), potem vzamemo zemljo za preizkus ločeno na orno plast in spodnjo plast. Če preizkušamo za

potrebo gnojenja travnikov in pašnikov, potem vzamemo za preizkus zemljo k večjemu do globine 10 cm.

5. Zemlja se ne sme mazati. Z lopato napravimo navpično jamo v velikosti 30 krat 50 cm. Ob teh jamah odvajemo od orne plasti 5 do 10 cm debele ploskve. Eventuelno rušo odstranimo. Takšne jame napravimo najmanj na dvajsetih mestih zemljišča.

6. Tako zbrane ploskve zemlje zmešamo medseboj na kakšnih deskah ali čistih tleh in odvajemo za povprečni preizkus 1 do 2 kg (za preizkus na apno samo pol kilograma) zmešane zemlje. Če je zemlja kamenita, moramo odvzeti dva do tri kg (za preizkus na apno samo 1 do 2 kg). Kamenje moramo pustiti zraven in ga nikakor ne smemo odstraniti.

7. Tako odvzeto zemljo nabašemo v male vrečice ali škatle. Zaklje od umetnih gnojil nikakor ne smemo uporabiti. K vrečici ali zaboju pritrdimo poseben listek s točnim naslovom in, če pošljemo več preizkusov hkrati, s točno označbo posameznih zemljišč (štev. parcele). Mokra zemljo moramo prej posušiti na sračnem prostoru.

Najbolje je, da oddamo zemljo na preizkus osebno na preskusni zavod.

OBJAVA

Zadnji termin za oddajo prošenj za podporo pri popravilu hlevov, gnojlišč in gnojliščnih jam je 15. marec 1949.

Po tem datumu okrajne kmečke zbornice prošnje ne bodo več upoštevale.

Podrobna pojasnila vam dajejo predsedniki in tajniki občinskih odborov Kmečke zveze ali pa njen sekretariat v Celovcu.

Novo določena zemljiška najemнина

25. januarja 1949 so bile na novo določene smernice za najemnino kmetijske in zemljiške posesti.

Prav tako obstajajo za najemnino paše na Koroškem posebne smernice.

Ker so te smernice zelo dolgovadne, naj se interesi obrnejo na sekretariat Kmečke zveze v Celovcu, ki daje podrobna pojasnila.